TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2021. gada 25. martā *

Apelācija – Konkurence – LESD 102. pants – Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana – Slovākijas platjoslas interneta piekļuves pakalpojumu tirgus – Operatoru, kuriem ir būtiska ietekme, tiesību normās paredzēts pienākums nodrošināt piekļuvi vietējai sakaru līnijai – Vēsturiskā operatora noteikti nosacījumi citu operatoru atsaistītai piekļuvei vietējai sakaru līnijai – Piekļuves nepieciešamība – Maržu saspiešana – Izmaksas – Konkurents, kas ir tikpat efektīvs kā dominējošais uzņēmums – Tiesības uz aizstāvību

Lietā C-165/19 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantam, ko 2019. gada 22. februārī iesniedza

Slovak Telekom a.s., Bratislava (Slovākija), ko pārstāv *D. Geradin*, advokāts, un *R. O'Donoghue*, *QC*,

apelācijas sūdzības iesniedzēja,

pārējie lietas dalībnieki –

Eiropas Komisija, ko pārstāv *M. Farley*, *M. Kellerbauer*, *L. Malferrari* un *C. Vollrath*, kā arī *L. Wildpanner*, pārstāvji,

atbildētāja pirmajā instancē,

Slovanet a.s., Bratislava, ko pārstāv *P. Tisaj*, *advokát*,

persona, kas iestājusies lietā pirmajā instancē,

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja A. Prehala [*A. Prechal*] (referente), Tiesas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], kas pilda trešās palātas tiesneša pienākumus, tiesneši N. Vāls [*N. Wahl*], F. Biltšens [*F. Biltgen*] un L. S. Rosi [*L. S. Rossi*],

ģenerāladvokāts: H. Saugmandsgors Ē [*H. Saugmandsgaard Øe*],

sekretārs: D. Diterts [*D. Dittert*], nodaļas vadītājs,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2020. gada 17. jūnija tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2020. gada 9. septembra tiesas sēdē,

* Tiesvedības valoda – angļu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Apelācijas sūdzībā *Slovak Telekom a.s.* lūdz, pirmkārt, pilnībā vai daļēji atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2018. gada 13. decembra spriedumu *Slovak Telekom*/Komisija (T-851/14, turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums", EU:T:2018:929), ar ko tā daļēji noraidīja tās prasību atcelt Komisijas Lēmumu C(2014) 7465 *final* (2014. gada 15. oktobris) par procedūru saskaņā ar LESD 102. pantu un EEZ līguma 54. pantu (lieta AT.39523 – *Slovak Telekom*), kurš labots ar Komisijas Lēmumu C(2014) 10119 *final* (2014. gada 16. decembris), kā arī ar Komisijas Lēmumu C(2015) 2484 *final* (2015. gada 17. aprīlis) (turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums"), otrkārt, pilnībā vai daļēji atcelt apstrīdēto lēmumu un, treškārt, pakārtoti – atcelt vai samazināt apelācijas sūdzības iesniedzējai ar minēto lēmumu uzliktā naudas soda apmēru.

Atbilstošās tiesību normas

Regula (EK) Nr. 2887/2000

2 Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 2887/2000 (2000. gada 18. decembris) par neierobežotu piekļuvi vietējai sakaru līnijai (OV 2000, L 336, 4. lpp.) 3., 6. un 7. apsvērumā bija noteikts:

"(3) "Vietējā sakaru līnija" nozīmē fizisku vītā pāra kabeļu ķēdi, kas savieno tīkla pieslēgumpunktu abonenta telpās ar galveno komutatoru vai ekvivalentu iekārtu fiksēto publisko telefonu tīklā. Kā norādīts [Eiropas] Komisijas Piektajā ziņojumā par telekomunikācijas regulējumu, vietējās piekļuves tīkls liberalizētajā telekomunikāciju tirgū vēl joprojām ir viens no sektoriem ar viszemāko konkurenci. Jaunpienācējiem nepieder plaša alternatīvo tīklu infrastruktūra, un viņi nav spējīgi ar tradicionālajām tehnoloģijām sacensties ar to operatoru apjomu ekonomiju, kuriem fiksēto publisko telefonu tīkla tirgū pieder ievērojama tirgus spēja. Tas ir tādēļ, ka operatori savu veco metāla vietējās piekļuves infrastruktūru ir ievilkuši ilgstošā laika posmā, būdami aizsargāti ar ekskluzīvām tiesībām, un ir varējuši segt ieguldījumu izmaksas no monopola peļņas.

[..]

(6) Jaunpienācējiem nebūtu ekonomiski iespējami dublēt esošo operatoru metālisko vietējās piekļuves infrastruktūru visā pilnībā saprātīgā laika periodā. Alternatīvās infrastruktūras, piemēram, kabeļtelevīzija, satelīts, bezvadu vietējās sakaru līnijas kopumā šobrīd nepiedāvā to pašu funkcionalitāti vai klātbūtni, lai arī situācija dažādās dalībvalstīs var būt atšķirīga.

(7) Neierobežota piekļuve vietējām sakaru līnijām ļauj jaunpienācējiem konkurēt ar izziņotajiem operatoriem, piedāvājot augsta datu pārraidīšanas ātruma pakalpojumus nepārtrauktai piekļuvei internetam un multivides lietojumprogrammām, izmantojot ciparu abonentlīniju (*DSL*) tehnoloģijas, kā arī balss telefona pakalpojumus. Pamatots pieprasījums pēc neierobežotas piekļuves norāda, ka piekļuve ir nepieciešama, lai sniegtu pakalpojumus saņēmējam, un ka pieprasījuma noraidīšana novērstu, ierobežotu vai deformētu konkurenci šajā nozarē."

3 Šīs regulas 1. pantā "Mērķis un piemērošanas joma" bija noteikts:

"1. Šī regula ir vērsta uz konkurences pastiprināšanu un tehnoloģisku jauninājumu stimulēšanu vietējās piekļuves tirgū, ieviešot saskaņotus nosacījumus neierobežotai piekļuvei vietējai sakaru līnijai, lai veicinātu konkurētspējīgu plaša elektronisko sakaru pakalpojumu klāsta piedāvājumu.

2. Šo regulu piemēro neierobežotai piekļuvei izziņoto operatoru vietējai sakaru līnijai un saistītajām iekārtām, kā definēts 2. panta a) [punktā].

[..]"

4 Minētās regulas 2. pantā bija ietvertas šādas definīcijas:

"[..]

a) "izziņotais operators" ir fiksēto publisko telefonu tīkla operatori, ko valsts pārvaldes [regulatīvā] iestāde ir norādījusi kā tādus operatorus, kam ir ievērojama tirgus spēja, nodrošinot fiksēto publisko telefonu tīklu [..];

[..]

c) "vietējā sakaru līnija" nozīmē fizisku vītā pāra kabeļu ķēdi, kas savieno tīkla pieslēgumpunktu abonenta telpās ar galveno komutatoru vai ekvivalentu iekārtu fiksēto publisko telefonu tīklā;

[..]."

5 Tās pašas regulas 3. pants bija formulēts šādi:

"1. Izziņotie operatori, sākot ar 2000. gada 31. decembri, publicē un regulāri atjauno standartpiedāvājumu neierobežotai piekļuvei viņu vietējām sakaru līnijām un saistītajām iekārtām, kam ir jāietver vismaz pielikumā norādītās pozīcijas. Piedāvājumam ir jābūt pietiekami neierobežotam tā, lai saņēmējam nav jāmaksā par tīkla elementiem vai iekārtām, kas nav nepieciešamas viņa pakalpojumu sniegšanai, un tam ir jāietver piedāvājuma sastāvdaļu apraksts, saistītie noteikumi un maksājumi.

2. Izziņotie operatori no 2000. gada 31. decembra apmierina saņēmēju pamatotus pieprasījumus pēc neierobežotas piekļuves viņu vietējām sakaru līnijām un saistītajām iekārtām uz pārredzamiem, godīgiem un nediskriminējošiem nosacījumiem. Pieprasījumus var noraidīt tikai, balstoties uz objektīviem kritērijiem, kas ir saistīti ar tehniskās īstenošanas iespējām vai nepieciešamību saglabāt tīkla viengabalainību. [..] Izziņotie operatori nodrošina saņēmējus ar iekārtām, kas ir līdzvērtīgas tām iekārtām, kuras tiek izmantotas viņu pašu vai viņu asociēto uzņēmumu pakalpojumiem un uz tiem pašiem nosacījumiem un tajā pašā laika grafikā.

[..]"

6 Saskaņā ar 4. un 6. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2009/140/EK (2009. gada 25. novembris), ar ko izdara grozījumus Direktīvā 2002/21/EK par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem, Direktīvā 2002/19/EK par piekļuvi elektronisko komunikāciju tīkliem un ar tiem saistītām iekārtām un to savstarpēju savienojumu un Direktīvā 2002/20/EK par elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu atļaušanu (OV 2009, L 337, 37. lpp.), Regula Nr. 2887/2000 tika atcelta no 2009. gada 19. decembra.

Direktīva 2002/21/EK

7 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/21/EK (2002. gada 7. marts) par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (pamatdirektīva) (OV 2002, L 108, 33. lpp.), kas grozīta ar Direktīvu 2009/140, 8. pantā ir paredzēts:

"[..]

2. Valsts regulatīvās iestādes veicina konkurenci elektronisko komunikāciju tīklu, elektronisko komunikāciju pakalpojumu un saistīto iekārtu un pakalpojumu nodrošināšanā, *inter alia*:

[..]

b) panākot to, ka elektronisko komunikāciju nozarē, tostarp satura izplatīšanas jomā, nenotiek konkurences traucēšana vai ierobežošana;

[..].

5. Valsts regulatīvās iestādes, īstenojot 2., 3. un 4. punktā minētos politikas mērķus, piemēro objektīvus, pārskatāmus, nediskriminējošus un samērīgus reglamentēšanas principus, *inter alia*:

[..]

f) uzliekot *ex ante* reglamentējošas saistības tikai gadījumos, kad konkurence nav efektīva un ilgtspējīga, un atvieglojot vai atceļot šādas saistības, tiklīdz šis nosacījums ir izpildīts."

Tiesvedības priekšvēsture

8 Tiesvedības priekšvēsture ir aprakstīta pārsūdzētā sprieduma 1.–53. punktā, un to var rezumēt šādi.

9 Apelācijas sūdzības iesniedzēja ir vēsturiskais telekomunikāciju operators Slovākijā. Laikposmā no 2005. gada 12. augusta līdz 2010. gada 31. decembrim *Deutsche Telekom AG* (turpmāk tekstā – "*DT*"), vēsturiskajam telekomunikāciju operatoram Vācijā un *Deutsche Telekom* grupas vadošajai sabiedrībai, piederēja 51 % prasītājas kapitāldaļu.

10 Apelācijas sūdzības iesniedzēja, kurai līdz 2000. gadam bija likumīgs monopols Slovākijas telekomunikāciju tirgū, ir lielākais telekomunikāciju operators un piekļuves platjoslai nodrošinātājs Slovākijā. Apelācijas sūdzības iesniedzējas vara un mobilais tīkls pārklāj gandrīz visu Slovākijas teritoriju.

11 Veicot tirgus analīzi, Slovākijas valsts regulatīvā iestāde telekomunikāciju jomā (turpmāk tekstā – "*TUSR*") 2005. gadā norādīja apelācijas sūdzības iesniedzēju kā operatoru ar būtisku ietekmi atsaistītas piekļuves vietējai sakaru līnijai vairumtirdzniecības tirgū Regulas Nr. 2887/2000 izpratnē.

12 Līdz ar to *TUSR* uzlika pienākumu apelācijas sūdzības iesniedzējai tostarp apmierināt visus pieprasījumus sniegt atsaistītu piekļuvi tās vietējai sakaru līnijai, kas tika uzskatīti par saprātīgiem un pamatotiem, lai ļautu alternatīvajiem operatoriem izmantot šo līniju savu platjoslas interneta pakalpojumu piedāvāšanai Slovākijas fiksēto platjoslas pakalpojumu masu (vai plašas sabiedrības) mazumtirdzniecības tirgū. Lai apelācijas sūdzības iesniedzēja varētu izpildīt šo pienākumu, tā publicēja savu standartpiedāvājumu atsaistītas piekļuves jomā, kurā bija definēti līgumiskie un tehniskie nosacījumi piekļuvei tās vietējai sakaru līnijai.

13 Pēc izmeklēšanas pēc savas ierosmes, kuras priekšmets tostarp bija nosacījumi atsaistītai piekļuvei apelācijas sūdzības iesniedzējas vietējai sakaru līnijai, paziņojuma par iebildumiem, kas tika nosūtīts apelācijas sūdzības iesniedzējai un *DT* attiecīgi 2012. gada 7. un 8. maijā, saistību piedāvājuma un vairākām korespondences apmaiņām un sanāksmēm Komisija 2014. gada 15. oktobrī pieņēma apstrīdēto lēmumu.

14 Šajā lēmumā Komisija uzskatīja, ka uzņēmums, ko veidoja apelācijas sūdzības iesniedzēja un *DT*, ir izdarījis vienotu un turpinātu LESD 102. panta un 1992. gada 2. maija Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu (OV 1994, L 1, 3. lpp.) 54. panta pārkāpumu attiecībā uz platjoslas interneta piekļuves pakalpojumiem Slovākijā laikposmā no 2005. gada 12. augusta līdz 2010. gada 31. decembrim.

15 Tā it īpaši norādīja, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas vietējās sakaru līnijas tīkls varēja tikt izmantots piekļuves platjoslas internetam pakalpojumu sniegšanai pēc šo līniju atsaistīšanas un ka laikposmā no 2005. līdz 2010. gadam tas aptvēra 75,7 % no visām Slovākijas mājsaimniecībām. Tomēr šajā pašā laikposmā, sākot no 2009. gada 18. decembra, tikai dažām atsevišķām apelācijas sūdzības iesniedzējas vietējo sakaru līnijām tika sniegta atsaistīta piekļuve, un tās izmantoja tikai viens alternatīvais operators, lai sniegtu ātrdarbīgas platjoslas mazumtirdzniecības pakalpojumus uzņēmumiem.

16 Komisijas ieskatā pārkāpumu, ko izdarījis uzņēmums, kurš aptver apelācijas sūdzības iesniedzēju un *DT*, veido, pirmkārt, informācijas par tīklu, kas nepieciešama vietējo sakaru līniju atsaistīšanai, slēpšana no alternatīvajiem operatoriem, otrkārt, apelācijas sūdzības iesniedzējas pienākumu piemērošanas jomas samazināšana saistībā ar atsaistītu piekļuvi vietējām sakaru līnijām, treškārt, negodīgu noteikumu un nosacījumu noteikšana apelācijas sūdzības iesniedzējas standartpiedāvājumā atsaistīšanas jomā saistībā ar kopvietošanu, kvalifikāciju, prognozēm, remontdarbiem un bankas garantiju un, ceturtkārt, negodīgu cenu piemērošana, kas neļauj tikpat efektīvam operatoram kā apelācijas sūdzības iesniedzēja, kurš paļaujas uz vairumtirdzniecības piekļuvi šī operatora atsaistītajām vietējo sakaru līnijām, bez zaudējumiem atveidot minētā operatora piedāvātos mazumtirdzniecības pakalpojumus.

17 Ar apstrīdēto lēmumu Komisija par šo pārkāpumu uzlika, pirmkārt, naudas sodu 38 838 000 EUR apelācijas sūdzības iesniedzējai un *DT* solidāri un, otrkārt, naudas sodu *DT* 31 070 000 EUR.

Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

18 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2014. gada 26. decembrī, apelācijas sūdzības iesniedzēja cēla prasību galvenokārt atcelt apstrīdēto lēmumu, ciktāl tas attiecas uz apelācijas sūdzības iesniedzēju, un pakārtoti – samazināt tai noteiktā naudas soda apmēru.

19 Prasības pamatojumam apelācijas sūdzības iesniedzēja izvirzīja piecus pamatus, kas attiecas, pirmkārt, uz acīmredzamām kļūdām vērtējumā un tiesību kļūdām, piemērojot LESD 102. pantu, otrkārt, tās tiesību uz aizstāvību pārkāpumu saistībā ar prakses, kuras rezultātā ir notikusi maržu saspiešana, vērtējumu, treškārt, kļūdām, kas pieļautas maržu saspiešanas konstatējumā, ceturtkārt, acīmredzamām kļūdām vērtējumā un tiesību kļūdām, kad Komisija ir secinājusi, ka tā ir viens uzņēmums ar *DT* un ka tās abas ir atbildīgas par aplūkotā pārkāpuma izdarīšanu, piektkārt un pakārtoti, kļūdām, nosakot naudas soda apmēru.

20 Ar pārsūdzēto spriedumu Vispārējā tiesa noraidīja visus apelācijas sūdzības iesniedzējas izvirzītos pamatus, izņemot trešo pamatu, ko tā daļēji apmierināja, pamatojot ar to, ka Komisija nebija iesniegusi pierādījumus, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja bija īstenojusi praksi, kuras rezultātā laikā no 2005. gada 12. augusta līdz 31. decembrim tika veikta maržu saspiešana. Līdz ar to Vispārējā tiesa daļēji atcēla apstrīdēto lēmumu un noteica naudas sodu 38 061 963 EUR, par kura samaksu tika atzīts, ka *DT* un apelācijas sūdzības iesniedzēja ir solidāri atbildīgas. Pārējā daļā tā prasību noraidīja.

21 It īpaši ar pirmo pamatu, kurā bija ietverti pieci iebildumi, apelācijas sūdzības iesniedzēja tostarp pārmeta Komisijai – pirmajā un piektajā iebildumā –, ka tā ir kvalificējusi kā atteikumu sniegt piekļuvi tās vietējai sakaru līnijai, pirmkārt, informācijas par tās tīklu, kas nepieciešama tās vietējo sakaru līniju atsaistīšanai, slēpšanu no alternatīvajiem operatoriem (apstrīdētā lēmuma 431.–534. punkts), otrkārt, tās no piemērojamām tiesību normām izrietošo pienākumu samazināšanu saistībā ar atsaistīšanu

(apstrīdētā lēmuma 535.–651. punkts) un, treškārt, vairāku negodīgu noteikumu un nosacījumu noteikšanu tās standartpiedāvājumā atsaistīšanas jomā (apstrīdētā lēmuma 655.–819. punkts), iepriekš nepārbaudot šādas piekļuves nepieciešamību 1998. gada 26. novembra sprieduma *Bronner* (C-7/97, turpmāk tekstā – "spriedums *Bronner*", EU:C:1998:569) izpratnē. Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 107.–129. punktā noraidīja šos iebildumus, būtībā uzskatot, ka šajā lietā piemērojamajā tiesiskajā regulējumā par telekomunikāciju nozari ir atzīta nepieciešamība piekļūt apelācijas sūdzības iesniedzējas vietējai sakaru līnijai, lai Slovākijas platjoslas interneta pakalpojumu tirgū varētu rasties un attīstīties efektīva konkurence, līdz ar to no Komisijas vairs netiek prasīts, lai tā pierādītu, ka šāda piekļuve patiešām ir nepieciešama.

22 Ar pirmā pamata otro iebildumu apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvoja, ka, nepiemērojot sprieduma *Bronner* nosacījumus, apstrīdētais lēmums esot pretrunā secinājumiem, kas izriet no 2009. gada 9. septembra sprieduma *Clearstream*/Komisija (T-301/04, EU:T:2009:317). Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 138.–140. punktā noraidīja šo iebildumu, pamatojoties uz to, ka tajā izskatāmā lieta nebija pielīdzināma lietai, kurā tika taisīts minētais spriedums.

23 Ar pirmā pamata trešo iebildumu apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvoja, ka tad, ja netiešs piekļuves nodrošināšanas atteikums nebūtu pakārtots nepieciešamības pārbaudei atbilstoši nosacījumiem, ko Tiesa noteikusi spriedumā *Bronner*, būtu vieglāk pierādīt netiešu piekļuves nodrošināšanas atteikumu nekā vienkāršu piekļuves nodrošināšanas atteikumu. Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 133.–135. punktā noraidīja šo iebildumu, pamatojoties uz to, ka pārkāpuma smagums varēja būt atkarīgs no daudziem faktoriem, kas nav atkarīgi no minētā atteikuma tiešā vai netiešā rakstura, līdz ar to apelācijas sūdzības iesniedzēja nevarēja pamatoties uz pārkāpuma formu, lai novērtētu pārkāpuma smagumu.

24 Attiecībā uz pirmā pamata ceturto iebildumu, kas attiecās uz tiesību un faktu kļūdām saistībā ar Komisijas izvirzītajiem pamatojumiem, lai atkāptos no sprieduma *Bronner* nosacījumiem, pamatojoties uz to, ka tie nav piemērojami, ja attiecīgā tīkla izcelsme ir vēsturiskais valsts monopols, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 153. un 154. punktā to noraidīja, pamatojoties uz pastāvīgo judikatūru, saskaņā ar kuru, ja dominējošais stāvoklis ir izveidojies no likumīga monopola, tas ir jāņem vērā, piemērojot LESD 102. pantu.

25 Ar otro pamatu prasītāja it īpaši apgalvoja, ka tās tiesības uz aizstāvību ir pārkāptas, jo Komisija to nav uzklausījusi saistībā ar metodoloģiju, principiem un datiem, ko šī iestāde izmantoja, lai aprēķinātu prasītājas "vidējo ilgtermiņa izmaksu pieaugumu" (turpmāk tekstā – "VIIP"), lai noteiktu, kādā mērā tā ir veikusi maržu saspiešanu. Vispārējā tiesa noraidīja šo pamatu, pārsūdzētā sprieduma 186.–192. un 209. punktā uzskatot, ka Komisija apelācijas sūdzības iesniedzējai bija pienācīgi paziņojusi savu aprēķina metodoloģiju un principus un ka tai nebija pienākuma publiskot savus galīgos maržas aprēķinus, pirms apelācijas sūdzības iesniedzējai tika nosūtīts apstrīdētais lēmums.

26 Ar trešo pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvoja, ka Komisija neesot pareizi konstatējusi praksi, kuras rezultātā ir notikusi maržu saspiešana, it īpaši tādēļ, ka VIIP aprēķinā nav ņemtas vērā tās optimizācijas korekcijas. Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 223.–239. punktā noraidīja šo pamatu, būtībā norādot, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas piedāvāto optimizācijas korekciju noraidīšana ir pamatota, jo to ņemšana vērā, aprēķinot maržu saspiešanu, būtu novedusi pie nepamatotas novirzīšanās no izmaksām, kas pašai apelācijas sūdzības iesniedzējai radušās pārkāpuma laikposmā.

Lietas dalībnieku prasījumi

27 Apelācijas sūdzības iesniedzējas prasījumi Tiesai ir šādi:

– pilnībā vai daļēji atcelt pārsūdzēto spriedumu;

– pilnībā vai daļēji atcelt apstrīdēto lēmumu;

– pakārtoti – atcelt vai vēl vairāk samazināt tai uzliktā naudas soda apmēru un

– piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus šajā tiesvedībā un tiesvedībā pirmajā instancē.

28 Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:

– apelācijas sūdzību noraidīt un

– piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Par apelācijas sūdzību

29 Apelācijas sūdzības pamatojumam apelācijas sūdzības iesniedzēja izvirza trīs pamatus. Pirmais pamats attiecas uz tiesību kļūdām, ko Vispārējā tiesa esot pieļāvusi saistībā ar to, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas noteiktie ierobežojumi piekļuvei tās vietējās sakaru līnijas tīklam ir kvalificēti kā dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana LESD 102. panta izpratnē. Otrais pamats ir par tās tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, veicot maržu saspiešanas vērtējumu. Trešais pamats attiecas uz tiesību kļūdām, Vispārējai tiesai veicot maržu saspiešanas esamības novērtējumu.

30 Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzēja lūdz iespēju apmierināt *DT* izvirzītos pamatus saistītajā lietā C-152/19 P par apelācijas sūdzību, ko *DT* iesniegusi par Vispārējās tiesas 2018. gada 13. decembra spriedumu *Deutsche Telekom*/Komisija (T-827/14, EU:T:2018:930), saskaņā ar kuriem *DT* apstrīd, ka tā kopā ar apelācijas sūdzības iesniedzēju veidoja vienu un to pašu uzņēmumu.

Par pirmo pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

31 Ar pirmo pamatu, kas ietver piecas daļas, apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatot – lai pierādītu, ka tā ir ļaunprātīgi izmantojusi savu dominējošo stāvokli LESD 102. panta izpratnē, ierobežojot piekļuvi tās vietējās sakaru līnijas tīklam, Komisijai nebija jāpierāda, ka minētā piekļuve bija nepieciešama attiecīgo saimnieciskās darbības subjektu darbības veikšanai sprieduma *Bronner* izpratnē, jo tai jau bija tiesību normās noteikts pienākums sniegt piekļuvi savam vietējam sakaru tīklam.

32 Ar pirmā pamata pirmo daļu apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka, pārsūdzētā sprieduma 121. punktā nolemjot, ka sprieduma *Bronner* nosacījumi šajā lietā nav piemērojami, Vispārējā tiesa kļūdaini neesot ņēmusi vērā atšķirību starp *ex post* pārbaudi, kura veikta saskaņā ar LESD 102. pantu un kuras mērķis ir izbeigt ļaunprātīgu rīcību, un pārbaudi, kuru *ex ante* veikusi regulatīvā iestāde telekomunikāciju jomā un kuras mērķis ir veicināt konkrētas konkurences formas. Turklāt attiecīgie tirgi neesot identiski. Tiesību normās noteiktais piekļuves pienākums attiecoties uz piekļuves atsaistītai vietējai sakaru līnijai vairumtirdzniecības tirgum nepieciešamību, lai gan Komisijas konstatētā ļaunprātīgā izmantošana attiecoties uz daudz plašāku mazumtirdzniecības tirgu nekā uz vietējās sakaru līnijas balstītiem pakalpojumiem, kurā nebija pierādīts piekļuves minētajai sakaru līnijai nepieciešamais raksturs. Visbeidzot prasītāja apgalvo, ka apsvērums, saskaņā ar kuru tiesiskā regulējumā noteiktā pienākuma pārkāpums pēc savas būtības ir LESD 102. panta pārkāpums, ir saistīts ar šīs tiesību normas kļūdainu interpretāciju, kura esot šaurāka un kuras rezultātā tiekot īstenota atšķirīga attieksme pret dominējošo uzņēmumu, kam piemērojami iepriekš pastāvējuši tiesiskā regulējuma nosacījumi.

33 Šī paša pamata otrajā daļā apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka pārsūdzētā sprieduma 126. un 127. punktā Vispārējā tiesa no 2011. gada 17. februāra sprieduma *TeliaSonera Sverige* (C-52/09, turpmāk tekstā – "spriedums *TeliaSonera*", EU:C:2011:83) ir kļūdaini secinājusi, ka sprieduma *Bronner* nosacījumi šajā lietā nebija piemērojami. Apelācijas sūdzības iesniedzējas ieskatā spriedums *TeliaSonera* attiecās nevis uz atteikumu slēgt līgumu, kā tas ir šajā lietā, bet uz maržu saspiešanu. Turklāt šī sprieduma 55.–58. punktā Tiesa esot atbildējusi uz jautājumiem, kas šajā lietā nerodas.

34 Pirmā pamata trešajā daļā apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 138. un 139. punktā nospriežot, ka 2009. gada 9. septembra spriedumam *Clearstream*/Komisija (T-301/04, EU:T:2009:317) nebija nozīmes. Apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, pirmkārt, ka no šī pēdējā minētā sprieduma neizriet, ka agrāka valsts monopola vai tiesiskajā regulējumā noteikta pienākuma esamība būtu ietekmējusi Vispārējās tiesas šajā spriedumā veikto analīzi. Otrkārt, minētais spriedums esot balstīts uz *ex ante* tiesiskā regulējuma nosacījumu, kā tas ir šajā lietā. Treškārt, lietā, kurā tika taisīts minētais spriedums, *Clearstream* vēl bija monopols brīdī, kad tā ļaunprātīgi izmantoja savu dominējošo stāvokli, lai gan apelācijas sūdzības iesniedzējas monopolstāvoklis bija beidzies piecus gadus pirms apgalvotās ļaunprātīgās izmantošanas sākuma. Visbeidzot, ceturtkārt, *Clearstream* un apelācijas sūdzības iesniedzējas atteikumi esot līdzīgi.

35 Pirmā pamata ceturtajā daļā apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, acīmredzamu kļūdu pamatojumā vai pamatojuma neesamību, pārsūdzētā sprieduma 133. un 134. punktā uzskatot, ka netiešs atteikums obligāti nebija mazāk smags nekā faktisks atteikums un ka ir nepieciešams izvērtēt katru gadījumu atsevišķi. Apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka nekas nepamato Vispārējās tiesas pieeju, saskaņā ar kuru, lai netiešu atteikumu šajā lietā varētu kvalificēt par ļaunprātīgu LESD 102. panta izpratnē, tas nedrīkstētu atbilst sprieduma *Bronner* nosacījumiem, lai gan tiešam vai kategoriskam atteikumam būtu jāatbilst šiem nosacījumiem. Šāda pieeja novestu pie tā, ka pret smagāku nodarījumu tiek izrādīta labvēlīgāka attieksme nekā pret mazāk smagu nodarījumu.

36 Šī paša pamata piektajā un pēdējā daļā apelācijas sūdzības iesniedzēja norāda, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 153. un 154. punktā esot kļūdaini uzskatījusi – tas, ka apelācijas sūdzības iesniedzējai piederēja kādreizējais valsts monopols, var pamatot spriedumā *Bronner* minēto nosacījumu nepiemērošanu. Apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka šī pieeja nav saderīga ar secinājumu, kas izriet no 2012. gada 27. marta sprieduma *Post Danmark* (C-209/10, EU:C:2012:172), ir pretrunā pienākumam ņemt vērā apstākļus apgalvotās ļaunprātīgas izmantošanas brīdī, ar to tiekot pārkāpti tiesiskās drošības, kā arī nediskriminācijas principi un netiek ņemti vērā ieguldījumi, ko tā ir veikusi savā tīklā.

37 Komisija būtībā uzskata, ka sprieduma *Bronner* kritēriji šajā lietā neesot piemērojami, ņemot vērā, ka dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, kas aplūkota lietā, kurā tika taisīts minētais spriedums, atšķiras no tās, par kuru ir runa šajā lietā.

Tiesas vērtējums

38 Ar pirmo pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēja it īpaši kritizē pārsūdzētā sprieduma 113.–122. punktu, kuros Vispārējā tiesa ir apstiprinājusi apstrīdētā lēmuma pamatotību, ciktāl Komisijai nebija jāpierāda alternatīvo operatoru piekļuves apelācijas sūdzības iesniedzējas vietējai sakaru līnijai nepieciešamība, lai tās rīcība varētu tikt kvalificēta par "ļaunprātīgu izmantošanu", ko šī iestāde apstrīdētā lēmuma 365. apsvērumā uzskatīja par netieši izteiktu atteikumu un ko veidoja, pirmkārt, informācijas par tīklu, kas nepieciešama apelācijas sūdzības iesniedzējas vietējo sakaru līniju atsaistīšanai, slēpšana no alternatīvajiem operatoriem, otrkārt, apelācijas sūdzības iesniedzējas no tiesiskā regulējuma izrietošo pienākumu samazināšana saistībā ar atsaistīšanu un, treškārt, vairāku negodīgu noteikumu un nosacījumu noteikšana apelācijas sūdzības iesniedzējas standartpiedāvājumā atsaistīšanas jomā (turpmāk tekstā – "strīdīgās rīcības").

39 It īpaši Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 121. punktā uzskatīja, ka, ņemot vērā, ka tiesiskajā regulējumā, kas piemērojams telekomunikāciju jomā, ir skaidri atzīta nepieciešamība piekļūt apelācijas sūdzības iesniedzējas vietējai sakaru līnijai, ļaujot rasties un attīstīties efektīvai konkurencei Slovākijas platjoslas interneta pakalpojumu tirgū, nav vajadzīgs, lai Komisija pierādītu, ka šāda piekļuve patiešām ir nepieciešama saskaņā ar pēdējo nosacījumu, kas minēts sprieduma *Bronner* 41. punktā. Pārsūdzētā sprieduma 123.–127. punktā tā būtībā piebilda, ka no sprieduma *Bronner* izrietošie nosacījumi, it īpaši nosacījums par dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma pakalpojuma vai infrastruktūras nepieciešamību, nav piemērojami citai rīcībai, kas nav piekļuves atteikums, piemēram, strīdīgajām rīcībām.

40 Lai novērtētu, vai, kā to apgalvo apelācijas sūdzības iesniedzēja, šajos apsvērumos ir pieļauta tiesību kļūda, ir jāatgādina, ka LESD 102. pantā, ciktāl var tikt iespaidota tirdzniecība starp dalībvalstīm, vienam vai vairākiem uzņēmumiem, kam ir dominējošs stāvoklis iekšējā tirgū vai būtiskā tā daļā, ir aizliegta šāda stāvokļa ļaunprātīga izmantošana. Tātad dominējošā stāvoklī esošam uzņēmumam ir īpaša atbildība ar savu rīcību neapdraudēt efektīvu un neizkropļotu konkurenci iekšējā tirgū (spriedums, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 153. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

41 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru jēdziens "dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana" LESD 102. panta izpratnē ir objektīvs jēdziens, kas attiecas uz dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma rīcību, kuras rezultātā tirgū, kurā tieši attiecīgā uzņēmuma klātbūtnes dēļ konkurences līmenis jau ir vājš, ir radies šķērslis, izmantojot līdzekļus, kas atšķiras no tiem, kuri regulē preču vai pakalpojumu parasto konkurenci, pamatojoties uz saimnieciskās darbības subjektu pakalpojumiem, saglabāt konkurences pakāpi, kāda vēl pastāv tirgū, vai attīstīt šo konkurenci (spriedums, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 148. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

42 Dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma rīcības ļaunprātīgā rakstura saskaņā ar LESD 102. pantu vērtējums ir jāveic, ņemot vērā visus lietas īpašos apstākļus (šajā nozīmē skat. spriedumus *TeliaSonera*, 68. punkts; 2015. gada 6. oktobris, *Post Danmark*, C-23/14, EU:C:2015:651, 68. punkts, kā arī 2018. gada 19. aprīlis, *MEO – Serviços de Comunicações e Multimédia*, C-525/16, EU:C:2018:270, 27. un 28. punkts).

43 Kā izriet no sprieduma *Bronner* 37. punkta, lieta, kurā tas tika taisīts, attiecās uz jautājumu, vai tas, ka dalībvalsts teritorijā esošās vienīgās valsts mēroga sūtījumu piegādes mājās sistēmas īpašnieks, kurš izmanto šo sistēmu savu laikrakstu izplatīšanai, liedz tai piekļuvi konkurējoša laikraksta izdevējam, LESD 102. panta izpratnē ir dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, jo šis atteikums liegtu minētajam konkurentam izmantot vienu no izplatīšanas veidiem, kas ir atzīts par būtisku tā preču pārdošanas veidu.

44 Atbildot uz šo jautājumu, Tiesa šī sprieduma 41. punktā nosprieda, ka minētais atteikums bija dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana ar nosacījumu ne tikai, ka pakalpojuma, ko veido piegāde mājās, atteikums bija tāds, kas var izslēgt jebkādu konkurenci laikrakstu tirgū no pakalpojuma pieprasītāja puses un kas nevarēja tikt objektīvi pamatots, bet arī – lai pakalpojums kā tāds būtu bijis nepieciešams tā darbībai tādā ziņā, ka nepastāvēja nekāda reāla vai potenciāla minētās piegādes mājās sistēmas aizstāšanas iespēja.

45 Šo nosacījumu noteikšana bija pamatota ar šīs lietas apstākļiem, kuros dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums atteicās piešķirt konkurentam piekļuvi infrastruktūrai, ko tas bija attīstījis savas darbības vajadzībām, izslēdzot jebkādu citu rīcību.

46 Šajā ziņā, kā secinājumu 68., 73. un 74. punktā būtībā norādījis arī ģenerāladvokāts, konstatējumu, ka dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums ir ļaunprātīgi izmantojis savu stāvokli atteikuma slēgt līgumu ar konkurentu dēļ, sekas ir tādas, ka šis uzņēmums ir spiests slēgt līgumus ar šo konkurentu. Taču šāds pienākums īpaši aizskar brīvību slēgt līgumu un dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma tiesības uz

īpašumu, ja pats dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums principā ir tiesīgs atteikties slēgt līgumu un apsaimniekot infrastruktūru, kuru tas ir attīstījis savām vajadzībām (pēc analoģijas skat. spriedumu, 1988. gada 5. oktobris, *Volvo*, 238/87, EU:C:1988:477, 8. punkts).

47 Turklāt, lai gan īstermiņā uzņēmuma sodīšana par to, ka tas ļaunprātīgi izmantojis savu dominējošo stāvokli atteikuma slēgt līgumu ar konkurentu dēļ, veicina konkurenci, tomēr ilgtermiņā kopumā ir labvēlīgi konkurences attīstībai un patērētāju interesēs ļaut sabiedrībai paredzēt savai lietošanai iekārtas, kuras tā ir izstrādājusi savas darbības vajadzībām. Proti, ja piekļuve ražošanas, pārdošanas vai izplatīšanas iekārtai tiktu piešķirta pārāk viegli, konkurentiem nebūtu intereses radīt konkurējošas iekārtas. Turklāt dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums būtu mazāk ieinteresēts ieguldīt efektīvās iekārtās, ja tam pēc vienkārša savu konkurentu pieprasījuma varētu rasties pienākums ar tiem dalīt peļņu, kas gūta no tā paša ieguldījumiem.

48 Līdz ar to, ja dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums atsakās sniegt piekļuvi infrastruktūrai, ko tas ir attīstījis savas darbības vajadzībām, lēmums uzlikt šim uzņēmumam pienākumu piešķirt šādu piekļuvi no konkurences politikas viedokļa var tikt pamatots tikai tad, ja dominējošā stāvoklī esošajam uzņēmumam ir patiesa kontrole attiecīgajā tirgū.

49 Šajā lietā Tiesas spriedumā *Bronner* noteikto nosacījumu, kas ir atgādināti šī sprieduma 44. punktā, un it īpaši nosacījuma, kas attiecas uz piekļuves dominējošā uzņēmuma infrastruktūrai nepieciešamību, piemērošana ļauj kompetentajai valsts iestādei vai kompetentajai valsts tiesai noteikt, vai šim uzņēmumam ir šāda kontrole šīs infrastruktūras dēļ. Tādējādi šādam uzņēmumam var būt pienākums sniegt konkurentam piekļuvi infrastruktūrai, ko tas ir attīstījis savas darbības vajadzībām, tikai tad, ja šāda piekļuve ir nepieciešama šāda konkurenta darbībai, proti, ja nav faktiskas vai potenciālas šo infrastruktūru aizstājošas infrastruktūras.

50 Savukārt, ja dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums sniedz piekļuvi savai infrastruktūrai, bet pakļauj šo piekļuvi vai pakalpojumu sniegšanu, vai preču tirdzniecību negodīgiem nosacījumiem, sprieduma *Bronner* 41. punktā paredzētie nosacījumi nav piemērojami. Protams, ja piekļuve šādai infrastruktūrai vai pat pakalpojumam vai izejmateriālam ir nepieciešama, lai dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma konkurenti varētu rentabli darboties lejupējā tirgū, ir vēl jo vairāk iespējams, ka negodīgas darbības šajā tirgū radīs vismaz potenciālas pret konkurenci vērstas sekas un veidos ļaunprātīgu izmantošanu LESD 102. panta izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2010. gada 14. oktobris, *Deutsche Telekom* /Komisija, C-280/08 P, EU:C:2010:603, 234. punkts, kā arī *TeliaSonera*, 70. un 71. punkts). Tomēr attiecībā uz citu rīcību, kas nav piekļuves atteikums, šāda nepieciešamības neesamība pati par sevi nav noteicoša, lai izvērtētu dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma iespējami ļaunprātīgu rīcību (šajā nozīmē skat. spriedumu *TeliaSonera*, 72. punkts).

51 Proti, lai gan šāda rīcība var būt ļaunprātīgas izmantošanas veids, ja tā spēj radīt vismaz potenciālas pret konkurenci vērstas sekas vai pat izstumšanas iedarbību attiecīgajos tirgos, tā nevar tikt pielīdzināta vienkāršam atteikumam ļaut konkurentam piekļūt infrastruktūrai, ja kompetentajai konkurences iestādei vai kompetentajai valsts tiesai nebūs pienākuma dominējošā stāvoklī esošu uzņēmumu piespiest dot piekļuvi tā infrastruktūrai, jo šī piekļuve jau būs piešķirta. Pasākumi, kas tiks veikti šādā kontekstā, līdz ar to mazāk kaitēs dominējošā uzņēmuma brīvībai slēgt līgumus un tā tiesībām uz īpašumu nekā tas, ka tam ir jānodrošina piekļuve savai infrastruktūrai, kad tas to ir paredzējis savas darbības vajadzībām.

52 Šajā ziņā Tiesa 2014. gada 10. jūlija sprieduma *Telefónica* un *Telefónica de España*/Komisija (C-295/12 P, EU:C:2014:2062) 75. un 96. punktā jau ir nospriedusi, ka nosacījumi, kurus Tiesa ir noteikusi sprieduma *Bronner* 41. punktā, un it īpaši nosacījums par piekļuves nepieciešamību, nav piemērojami ļaunprātīgas izmantošanas gadījumā, ko rada konkurējošo operatoru maržu saspiešana lejupējā tirgū.

53 Šajā pašā ziņā Tiesa sprieduma *TeliaSonera* 58. punktā būtībā ir nospriedusi, ka nevar tikt prasīts, lai tiktu veikts jebkāda veida dominējošā uzņēmuma rīcības attiecībā pret tā konkurentiem ļaunprātīgā rakstura sistemātisks vērtējums, ņemot vērā nosacījumus, kurus Tiesa ir noteikusi spriedumā *Bronner*, kas attiecās uz atteikumu sniegt pakalpojumu. Līdz ar to pārsūdzētā sprieduma 125.–127. punktā Vispārējā tiesa pamatoti ir uzskatījusi, ka sprieduma *TeliaSonera* 58. punktā Tiesa nav vienīgi atsaukusies uz īpašu ļaunprātīgas rīcības veidu, ko veido konkurējošo operatoru maržu saspiešana lejupējā tirgū, kad tā izvērtēja rīcību, kurai nav piemērojami sprieduma *Bronner* nosacījumi.

54 Šajā lietā apelācijas sūdzības iesniedzējas situāciju raksturoja it īpaši pārsūdzētā sprieduma 119. punktā atgādinātais fakts, ka tai bija uzlikts tiesiskajā regulējumā paredzēts pienākums telekomunikāciju jomā, saskaņā ar kuru tai bija jāsniedz piekļuve savam vietējās sakaru līnijas tīklam. Proti, pēc *TUSR* 2005. gada 8. marta lēmuma, kuru šīs pašas iestādes direktors apstiprināja 2005. gada 14. jūnijā, apelācijas sūdzības iesniedzējai kā operatorei ar būtisku ietekmi tirgū bija pienākums apmierināt visus alternatīvo operatoru pieteikumus par tās vietējās sakaru līnijas atsaistīšanu, kas tiek uzskatīti par saprātīgiem un pamatotiem, lai ļautu tiem uz šī pamata piedāvāt savus pakalpojumus Slovākijas fiksēto platjoslas pakalpojumu mazumtirdzniecības tirgū.

55 Šāds pienākums atbilst Savienības likumdevēja noteiktajiem efektīvas konkurences telekomunikāciju tirgos attīstības mērķiem. Kā tas ir precizēts Regulas Nr. 2887/2000 3., 6. un 7. apsvērumā, šāda piekļuves pienākuma noteikšana ir pamatota ar to, ka, pirmkārt, tā kā operatori ar būtisku ietekmi tirgū relatīvi ilgā laika posmā varēja izveidot savus vietējos piekļuves tīklus, izmantojot ekskluzīvu tiesību aizsardzību, un tie varēja finansēt savas ieguldījumu izmaksas no monopola peļņas, jaunienācējiem nebūtu ekonomiski iespējami dublēt esošo operatoru vietējās piekļuves infrastruktūru un, otrkārt, alternatīvā infrastruktūra nav derīgs šo vietējās piekļuves tīklu aizstājējs. Tādējādi neierobežota piekļuve vietējām sakaru līnijām ļautu jaunpienācējiem konkurēt ar operatoriem ar būtisku ietekmi tirgū. No tā izriet, kā Vispārējā tiesa ir atgādinājusi pārsūdzētā sprieduma 119. punktā, ka piekļuves pienākums, ko šajā gadījumā noteica *TUSR*, izrietēja no gribas mudināt apelācijas sūdzības iesniedzēju, kā arī tās konkurentus investēt un ieviest jauninājumus, vienlaikus nodrošinot, ka tiek saglabāta konkurence tirgū.

56 Šis tiesiskajā regulējumā paredzētais pienākums apelācijas sūdzības iesniedzējai bija piemērojams visā Komisijas apstrīdētajā lēmumā noteiktajā pārkāpuma laikposmā, proti, no 2005. gada 12. augusta līdz 2010. gada 31. decembrim. Proti, papildus tam, ka, piemērojot Direktīvas 2002/21, kurā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2009/140, 8. panta 5. punkta f) apakšpunktu, regulatīvās iestādes telekomunikāciju jomā šādu piekļuves pienākumu var noteikt tikai tad, ja nepastāv efektīva un ilgtspējīga konkurence, un tām tas ir jāatvieglo vai jāatceļ, tiklīdz šis nosacījums ir izpildīts, apelācijas sūdzības iesniedzēja nav ne apgalvojusi, ne pierādījusi, ka tā būtu bijusi pakļauta šim pienākumam pārkāpuma laikposmā. Turklāt Komisija apstrīdētā lēmuma 5.1. iedaļā pamatoja šāda piekļuves nodrošināšanas pienākuma esamību un tā 377. punktā norādīja, ka tā ir veikusi pati savu attiecīgo tirgu *ex post* analīzi, lai secinātu, ka situācija šajos tirgos pārkāpuma laikposmā šajā ziņā nav būtiski mainījusies.

57 Tāpat kā Tiesa jau ir norādījusi 2010. gada 14. oktobra sprieduma *Deutsche Telekom*/Komisija (C-280/08 P, EU:C:2010:603) 224. punktā, kas minēts pārsūdzētā sprieduma 117. punktā, ir jāuzskata, ka tiesiskajā regulējumā paredzētajam pienākumam var būt nozīme, izvērtējot dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma, uz kuru attiecas nozaru tiesiskais regulējums, ļaunprātīgu rīcību LESD 102. panta izpratnē. Šīs lietas kontekstā, lai gan apelācijas sūdzības iesniedzējai noteiktais pienākums nodrošināt piekļuvi vietējai sakaru līnijai nevar atbrīvot no prasības Komisijai pierādīt ļaunprātīgas rīcības esamību LESD 102. panta izpratnē, ņemot vērā tostarp piemērojamo judikatūru, šī pienākuma noteikšanas sekas ir tādas, ka visā šajā lietā norādītajā pārkāpuma laikposmā apelācijas sūdzības iesniedzēja patiešām nevarēja un nav atteikusies piešķirt piekļuvi tās vietējās sakaru līnijas tīklam.

58 Tomēr apelācijas sūdzības iesniedzēja minētajā laikposmā saglabāja lēmumu pieņemšanas autonomiju, neraugoties uz iepriekš minēto tiesiskajā regulējumā noteikto pienākumu attiecībā uz šādas piekļuves nosacījumiem. Proti, izņemot noteiktus galvenos principus, Regulas Nr. 2887/2000 3. pantā paredzētā

standartpiedāvājuma obligātais saturs atsaistītas piekļuves vietējām sakaru līnijām jomā nebija paredzēts tiesiskajā regulējumā vai *TUSR* lēmumos. Tieši piemērojot šo lēmumu pieņemšanas autonomiju, apelācijas sūdzības iesniedzēja veica strīdīgās rīcības.

59 Tomēr, tā kā strīdīgās rīcības nebija piekļuves apelācijas sūdzības iesniedzējas vietējai sakaru līnijai atteikums, bet gan attiecās uz šādas piekļuves nosacījumiem šī sprieduma 45.–51. punktā minēto iemeslu dēļ, sprieduma *Bronner* 41. punktā izklāstītie nosacījumi, kas atgādināti šī sprieduma 44. punktā, šajā lietā nav piemērojami.

60 Līdz ar to Vispārējā tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 121. punktā uzskatot, ka Komisijai, lai konstatētu, ka strīdīgo rīcību dēļ apelācijas sūdzības iesniedzēja ir ļaunprātīgi izmantojusi dominējošo stāvokli, nebija jāpierāda "nepieciešamība" sprieduma *Bronner* 41. punktā paredzētā pēdējā nosacījuma izpratnē.

61 Šādos apstākļos, tā kā pirmais apelācijas sūdzības pamats ir balstīts uz pieņēmumu, kas ir juridiski kļūdains, tas līdz ar to ir jānoraida kopumā.

Par otro pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

62 Ar otro pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi kļūdu, nekonstatējot tās tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, pamatojoties uz to, ka metodoloģija, principi un dati, kurus Komisija izmantoja paziņojuma par iebildumiem stadijā, lai noteiktu izmaksas, kas izmantotas, lai pārbaudītu maržu saspiešanas esamību, esot balstīti uz datiem par vēsturiskajām izmaksām, kas izriet no apelācijas sūdzības iesniedzējas izmaksu deklarēšanas iekšējās sistēmas, proti, tā sauktās "*účelové členenie nákladov*" ("īpašo izmaksu klasifikācija"; turpmāk tekstā – "*UCN* dati"), lai gan apstrīdētajā lēmumā tie bija balstīti uz VIIP, turklāt Komisija neļāva apelācijas sūdzības iesniedzējai lietderīgi paust savu viedokli šajā ziņā.

63 Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka Komisija esot apvērsusi pierādīšanas pienākumu, ciktāl šī iestāde tai esot lūgusi izklāstīt savus principus, metodoloģiju un datus saistībā ar VIIP noteikšanu, tomēr pati neesot uzreiz paziņojusi savus principus, metodoloģiju un datus. Apstāklis, ka Komisijas rīcībā no paša sākuma nebija pašai sava izmaksu modeļa, lai konstatētu maržu saspiešanas esamību, Vispārējai tiesai esot bijis jāatzīst par prettiesisku pierādīšanas pienākuma apvēršanu. Šajā ziņā pārsūdzētā sprieduma 186. un 189. punktā ietvertajiem apsvērumiem, saskaņā ar kuriem, pirmkārt, apelācijas sūdzības iesniedzējai esot bijusi iespēja atbildēt uz paziņojumu par iebildumiem un, otrkārt, Komisija šajā dokumentā esot balstījusies uz VIIP, attiecīgi neesot nozīmes un tie esot kļūdaini, jo paziņojuma par iebildumiem datumā nebija datu par VIIP.

64 Tāpat Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 189. punktā esot kļūdaini nospriedusi, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā nebija izvirzījusi nevienu jaunu iebildumu par maržu saspiešanu. Apstāklim, ka gan paziņojumā par iebildumiem, gan apstrīdētajā lēmumā Komisija uzskatīja, pirmkārt, ka tikpat efektīvs konkurents kā apelācijas sūdzības iesniedzēja uzrādītu negatīvu starpību un, otrkārt, ka secinājums par negatīvo starpību paliek spēkā, ja daži citi pakalpojumi tiktu ņemti vērā ieņēmumos, tāpat kā apstāklim, ka apstrīdētajā lēmumā norādītais pārkāpuma laikposms bija īsāks nekā paziņojumā par iebildumiem minētais, neesot nozīmes, lai noteiktu, vai apelācijas sūdzības iesniedzējas tiesības uz aizstāvību ir pārkāptas, jo paziņojumā par iebildumiem vērā ņemtā metodoloģija, principi un dati neatbilda tiem, kurus Komisija ņēma vērā apstrīdētajā lēmumā.

65 Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzēja kritizē pārsūdzētā sprieduma 190. punktu, jo pretēji tam, ko esot uzskatījusi Vispārējā tiesa, tīkla izmaksas, Komisijas izmantotā metodoloģija un principi būtiski atšķiras attiecīgajās paziņojuma par iebildumiem un apstrīdētā lēmuma stadijās. Apelācijas sūdzības iesniedzēja arī uzskata, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 192. punktā ir kļūdaini uzskatījusi, ka tās tiesības uz aizstāvību ir tikušas ievērotas, jo Komisija bija atbildējusi uz tās argumentiem. Apelācijas sūdzības iesniedzējas paziņojumam par rezultātiem, kas izriet no jaunajiem darbiem, kuri veikti saistībā ar VIIP, savā atbildē uz paziņojumu par iebildumiem vai 2013. gadā iesniegtajos dokumentos šajā ziņā neesot nozīmes, jo pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas Komisija neesot izklāstījusi visus tās principu, metodoloģijas un datu par VIIP aprēķinu elementus.

66 Visbeidzot apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi arī tiesību kļūdu un sagrozījusi faktus, kā arī pierādījumus pārsūdzētā sprieduma 209. punktā, neievērojot 2014. gada 16. septembra "informatīvās sanāksmes" nozīmi, uz kuru ir atsauce šajā punktā. Tas, ka pirmo reizi šīs sanāksmes laikā ir izpausti Komisijas VIIP sākotnējie aprēķini, nozīmējot, ka Komisija esot atzinusi, ka iepriekš tā nav tos paziņojusi un ka tai ir pienākums tos paziņot. Šī izpaušana šajā procesa stadijā pierādot arī, ka šī iestāde bija gatava pieņemt lēmumu par aizliegumu tādējādi, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja šajā stadijā vairs nevarēja tikt pareizi uzklausīta.

67 Komisija uzskata, ka otrais pamats ir jānoraida, jo, pirmkārt, nav pierādīts, ka Vispārējā tiesa ir sagrozījusi faktus, kurus tā ir ņēmusi vērā, un, otrkārt, apelācijas sūdzības iesniedzējas tiesības uz aizstāvību ir tikušas ievērotas.

Tiesas vērtējums

68 Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 256. pantu un Eiropas Savienības Tiesas statūtu 58. panta pirmo daļu apelācijas par Vispārējās tiesas nolēmumiem var attiekties vienīgi uz tiesību jautājumiem. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru vienīgi Vispārējās tiesas kompetencē ir konstatēt un novērtēt faktus un principā pārbaudīt pierādījumus, ar kuriem Vispārējā tiesa ir pamatojusi šos faktus. Tādēļ šis vērtējums, ja vien tie nav sagrozīti, nav tiesību jautājums, kas kā tāds ir pakļauts Tiesas pārbaudei (spriedums, 2014. gada 10. jūlijs, *Telefónica* un *Telefónica de España*/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 84. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

69 Šajā lietā apelācijas sūdzības iesniedzēja neapgalvo, ka Vispārējā tiesa būtu sagrozījusi faktus, kas aprakstīti pārsūdzētā sprieduma 177. un 185.–187. punktā.

70 Izmeklēšanas laikā, kas notika pirms paziņojuma par iebildumiem, Komisija lūdza apelācijas sūdzības iesniedzēju nosūtīt datus, kuri nepieciešami, lai aprēķinātu izmaksas saistībā ar papildu ieguldījumiem, kas vajadzīgi tās vairumtirdzniecības pakalpojumu pārvēršanai par mazumtirdzniecības pakalpojumiem. Atbildot apelācijas sūdzības iesniedzēja iesniedza Komisijai tabulas, kurās bija ietverti izmaksu aprēķini par 2003.–2010. gadu, kas bija balstīti uz *UCN* datiem. Tātad šajās tabulās ietvertās izmaksas esot tikušas aprēķinātas, pamatojoties uz pilnīgi novecojušām vēsturiskajām izmaksām un atšķirās no VIIP. Komisija lūdza apelācijas sūdzības iesniedzējai iesniegt datus par platjoslas pakalpojumu rentabilitāti, kas pārrēķināti, izmantojot uz VIIP balstītu metodoloģiju. Tā kā apelācijas sūdzības iesniedzēja atbildēja, ka tā rentabilitātes izmaksas par platjoslas pakalpojumiem neaprēķina, izmantojot VIIP metodoloģiju, Komisija paziņojuma par iebildumiem stadijā izmantoja tās rīcībā esošos *UCN* datus, lai novērtētu maržu saspiešanu, kādu ir veikusi apelācijas sūdzības iesniedzēja. Komisija patiešām uzskatīja, ka, tā kā nebija datu par VIIP, *UCN* dati ir labākais pieejamais avots, lai veiktu šo novērtējumu. Pamatojoties uz šiem datiem, tā paziņojumā par iebildumiem secināja, ka tikpat efektīvs konkurents kā apelācijas sūdzības iesniedzēja, kuram ir piekļuve apelācijas sūdzības iesniedzējas vietējai sakaru līnijai, uzrādītu ievērojamu negatīvu starpību, ja tas laikā no 2005. līdz 2010. gadam mēģinātu dublēt apelācijas sūdzības iesniedzējas mazumtirdzniecības portfeli. Atbildē uz paziņojumu par iebildumiem apelācijas sūdzības iesniedzēja iesniedza jaunus datus, lai novērtētu izmaksas par laikposmu no 2005. līdz 2010. gadam. Šie dati bija balstīti uz 2011. gada datiem. Apelācijas sūdzības iesniedzēja šajā

atbildē it īpaši apgalvoja, ka, aprēķinot VIIP, pirmkārt, ir atkārtoti jānovērtē aktīvi un, otrkārt, jāņem vērā tās tīkla trūkumi platjoslas piedāvāšanai, veicot optimizācijas pielāgojumus, proti, pirmām kārtām, aizstājot esošos aktīvus ar moderniem, efektīvākiem un lētākiem to ekvivalentiem, otrām kārtām, pēc iespējas saglabājot tehnoloģisko atbilstību un, trešām kārtām, samazinot aktīvus, pamatojoties uz pašlaik izmantoto kapacitāti salīdzinājumā ar uzstādīto kapacitāti (turpmāk tekstā visi kopā – "optimizācijas pielāgojumi"). Apstrīdētajā lēmumā Komisija piekrita iekļaut apelācijas sūdzības iesniedzējas aktīvu atkārtoto novērtējumu savā maržu saspiešanas analīzē, bet optimizācijas pielāgojumus noraidīja. Tieši šajā ziņā Komisija apstrīdētajā lēmumā un paziņojumā par iebildumiem ir nonākusi pie atšķirīgiem rezultātiem attiecībā uz apelācijas sūdzības iesniedzējas maržu saspiešanas nozīmīgumu.

71 Ņemot vērā šos faktus, kuru sagrozīšana nav apgalvota, ir jāizvērtē, vai Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdas, kuras apelācijas sūdzības iesniedzēja ir izvirzījusi otrajā pamatā.

– Par pierādīšanas pienākuma apvēršanu

72 Attiecībā uz iebildumu, saskaņā ar kuru Vispārējā tiesa esot kļūdaini apstiprinājusi Komisijas veikto pierādīšanas pienākuma apvēršanu, ir jāatgādina, ka iestādei, kas apgalvo, ka ir pārkāpti konkurences noteikumi, par to ir jāsniedz pierādījumi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 17. jūnijs, *Lafarge* /Komisija, C-413/08 P, EU:C:2010:346, 29. punkts un tajā minētā judikatūra).

73 Lai pierādītu ļaunprātīgu rīcību, kuru veido maržu saspiešana, Komisijai konkrēti ir jāpierāda, ka cenu starpība starp attiecīgo pakalpojumu sniegšanas vairumtirdzniecības cenu un mazumtirdzniecības cenu par vēlāk sniegtajiem pakalpojumiem galapatērētājiem bija vai nu negatīva, vai nepietiekama, lai segtu īpašās attiecīgo šo minēto pakalpojumu izmaksas, kuras dominējošā stāvoklī esošajai sabiedrībai jāsedz, lai varētu sniegt savus mazumtirdzniecības pakalpojumus galapatērētājiem; tādā veidā šī starpība konkurentam, kurš ir tikpat efektīvs kā šī sabiedrība, neļauj konkurēt ar to minēto pakalpojumu sniegšanā galapatērētājiem (šajā nozīmē skat. spriedumu *TeliaSonera*, 32. punkts).

74 Tiesa ir arī nospriedusi, ka, lai izvērtētu dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma piemērotās cenu politikas likumību, principā ir jāatsaucas uz tādiem cenu kritērijiem, kuru pamatā ir izmaksas, kas ir radušās pašam dominējošā stāvoklī esošajam uzņēmumam, un uz tā stratēģiju (spriedums *TeliaSonera*, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).

75 Šajā lietā, ņemot vērā Vispārējās tiesas konstatētos faktus, kas apkopoti šī sprieduma 70. punktā, nevar uzskatīt, ka Vispārējā tiesa ir apstiprinājusi pierādīšanas pienākuma apvēršanu, jo tā nav nospriedusi, ka Komisija nav uzreiz izklāstījusi savu metodoloģiju un savus datus par VIIP aprēķināšanu.

76 Proti, no minētajiem faktiem izriet, ka kopš administratīvā procesa sākuma Komisija apelācijas sūdzības iesniedzējai ir norādījusi, ka tā savu vērtējumu par maržu saspiešanas esamību balstīs uz VIIP metodoloģiju. Tādējādi pēc tam, kad apelācijas sūdzības iesniedzēja bija paziņojusi *UCN* datus, pirms paziņojuma par iebildumiem Komisija to lūdza iesniegt platjoslas pakalpojumu rentabilitātes datus, kas pārrēķināti, izmantojot VIIP metodoloģiju. Taču no apstrīdētā lēmuma 870. apsvēruma, uz kuru ir atsauce pārsūdzētā sprieduma 185. punktā, izriet, ka, atbildot uz šo lūgumu, apelācijas sūdzības iesniedzēja ir norādījusi, ka tā piemērojot VIIP, lai aprēķinātu savstarpējā savienojuma pakalpojumu maksas, un ka tā tikai vienu reizi 2005. gadā ir veikusi VIIP aprēķinus platjoslas pakalpojumiem. Turklāt, šajā ziņā neapgalvojot sagrozīšanu, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 189. punktā uzskatīja, ka no paziņojuma par iebildumiem 996.–1002. punkta izriet, ka Komisija ir izklāstījusi pamatprincipus izmaksu aprēķināšanai, pamatojoties uz VIIP. No iepriekš minētā izriet, ka Komisija bija izklāstījusi savu izmaksu noteikšanas metodoloģiju jau administratīvā procesa sākumā un ka apelācijas sūdzības iesniedzēja par to zināja.

77 Attiecībā uz vērā ņemtajiem datiem ir jāatgādina, kā tas izriet no šī sprieduma 73. punkta, ka, lai konstatētu maržu saspiešanas esamību, Komisija principā pamatojas uz dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma izmaksām. Līdz ar to tas, ka Komisija ir lūgusi apelācijas sūdzības iesniedzēju iesniegt datus par tās izmaksām, nav uzskatāms par pierādīšanas pienākuma apvēršanu. Tāpat arī tas, ka Komisija ņem vērā no jauna apstrādātus datus, kurus apelācijas sūdzības iesniedzēja ir iesniegusi pēc paziņojuma par iebildumiem, nav uzskatāms par šādu apvēršanu.

78 Visbeidzot pretēji tam, ko apgalvo apelācijas sūdzības iesniedzēja, apstāklis, ka Komisija nevarēja piemērot savu ar VIIP pamatoto metodoloģiju paziņojuma par iebildumiem stadijā, ja nav atbilstošu datu, nenozīmē, ka Komisija nav izstrādājusi pati savu metodoloģiju, lai izpildītu tai uzlikto pierādīšanas pienākumu.

79 Līdz ar to iebildums, saskaņā ar kuru Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, neatzīstot Komisijai uzliktā pierādīšanas pienākuma prettiesisku apvēršanu, ir jānoraida kā nepamatots.

– *Par tiesību uz aizstāvību pārkāpumu*

80 Attiecībā uz iebildumu, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, neatzīstot apelācijas sūdzības iesniedzējas tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, ir jāatgādina, ka tiesības uz aizstāvību ir pamattiesības, kas ir to vispārējo tiesību principu neatņemama daļa, kuru ievērošana Tiesai ir jānodrošina (spriedums, 2011. gada 25. oktobris, *Solvay*/Komisija, C-109/10 P, EU:C:2011:686, 52. punkts un tajā minētā judikatūra). Šis Savienības tiesību vispārējais princips ir nostiprināts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā un ir piemērojams, ja administrācija ir nodomājusi pieņemt personai nelabvēlīgu nolēmumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 16. janvāris, Komisija/*United Parcel Service*, C-265/17 P, EU:C:2019:23, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).

81 Konkurences tiesību kontekstā, lai būtu ievērotas tiesības uz aizstāvību, tiek prasīts, lai ikvienam tāda lēmuma adresātam, ar kuru ir konstatēts, ka tas ir pieļāvis konkurences noteikumu pārkāpumu, administratīvā procesa laikā ir jādod iespēja pienācīgi darīt zināmu savu viedokli par tam pārmesto faktu un apstākļu esamību un atbilstību, kā arī par dokumentiem, kurus Komisija izmantojusi, lai pamatotu apgalvojumu par šāda pārkāpuma esamību (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2013. gada 5. decembris, *SNIA*/Komisija, C-448/11 P, nav publicēts, EU:C:2013:801, 41. punkts, kā arī 2017. gada 14. septembris, *LG Electronics* un *Koninklijke Philips Electronics*/Komisija, C-588/15 P un C-622/15 P, EU:C:2017:679, 43. punkts).

82 Šajā ziņā, kā Vispārējā tiesa pamatoti ir atgādinājusi pārsūdzētā sprieduma 179.–183. punktā, Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2003 (2002. gada 16. decembris) par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [LESD 101]. un [102]. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), 27. panta 1. punktā ir paredzēts, ka lietas dalībniekiem tiek nosūtīts paziņojums par iebildumiem. Kā izriet no Tiesas pastāvīgās judikatūras, šajā paziņojumā skaidri ir jānorāda visi būtiskie elementi, uz kuriem Komisija šajā procesa stadijā ir balstījusies. Tomēr šīs norādes var tikt sniegtas kopsavilkuma veidā, un Komisijas vēlāk pieņemtajam lēmumam nav obligāti jābūt iebildumu izklāsta kopijai, jo šis paziņojums ir sagatavošanas stadijas dokuments, kurā ietvertajiem faktu un tiesību vērtējumiem ir tikai pagaidu raksturs (spriedums, 2013. gada 5. decembris, *SNIA*/Komisija, C-448/11 P, nav publicēts, EU:C:2013:801, 42. punkts un tajā minētā judikatūra).

83 No tā izriet, ka, tā kā paziņojumā par iebildumiem ietverto faktu juridiskā kvalifikācija pēc definīcijas var būt tikai provizoriska, vēlāks Komisijas lēmums nevar tikt atcelts tikai tāpēc vien, ka galīgie secinājumi, kas izdarīti no šiem faktiem, precīzi neatbilst šai provizoriskajai kvalifikācijai. Proti, Komisijai ir jāuzklausa paziņojuma par iebildumiem adresāti un nepieciešamības gadījumā jāņem vērā to apsvērumi ar mērķi atbildēt uz norādītajiem iebildumiem, grozot tās analīzi, tieši tādēļ, lai tiktu ievērotas to tiesības uz aizstāvību. Tādējādi Komisijai ir jāļauj precizēt šo kvalifikāciju tās galīgajā

lēmumā, ņemot vērā elementus, kas izriet no administratīvā procesa, vai nu atsakoties no iebildumiem, kas izrādījušies nepietiekami pamatoti, vai arī gan no faktu, gan arī juridiskā viedokļa pielāgojot vai papildinot savus argumentus izvirzīto iebildumu atbalstam, tomēr ar nosacījumu, ka tā izmanto tikai tos faktus, kurus ieinteresētajām personām ir bijusi iespēja izskaidrot, un ka tā administratīvā procesa laikā sniedz informāciju, kas nepieciešama to interešu aizstāvībai (spriedums, 2013. gada 5. decembris, *SNIA*/Komisija, C-448/11 P, nav publicēts, EU:C:2013:801, 43. un 44. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

84 Šajā lietā apelācijas sūdzības iesniedzēja, pirmkārt, pārmet Vispārējai tiesai, ka tā nav konstatējusi tās tiesību uz aizstāvību pārkāpumu tādēļ, ka, lai novērtētu, kādā mērā apelācijas sūdzības iesniedzējai varēja pārmest maržu saspiešanu, Komisija attiecībā uz izmaksu aprēķinu ir pamatojusies uz atšķirīgu metodoloģiju, principiem un datiem attiecīgi paziņojumā par iebildumiem un apstrīdētajā lēmumā.

85 Šajā ziņā no Vispārējās tiesas konstatētajiem faktiem, kas apkopoti šī sprieduma 70. punktā, izriet, ka pirms paziņojuma par iebildumiem pieņemšanas Komisija ir lūgusi apelācijas sūdzības iesniedzēju iesniegt tai pārrēķinātus rentabilitātes datus, izmantojot VIIP metodoloģiju. Tā kā šādu datu nebija, Komisija paziņojumā par iebildumiem maržu saspiešanas esamību novērtēja, pamatojoties uz tajā brīdī pieejamajiem *UCN* datiem. Kā izriet no apstrīdētā lēmuma 875. apsvēruma, uz kuru ir atsauce pārsūdzētā sprieduma 185. punktā, Komisija uzskatīja, ka šie dati ir pietiekami uzticams rādītājs VIIP aprēķināšanai. Turpinājumā, atbildot uz paziņojumu par iebildumiem, apelācijas sūdzības iesniedzēja sniedza jaunus datus un precizēja, ka VIIP aprēķinā ir jāņem vērā, pirmām kārtām, tās aktīvu atkārtots vērtējums un, otrām kārtām, tās tīkla trūkumi platjoslas piedāvājumam. Visbeidzot – nav apstrīdēts, ka apstrīdētajā lēmumā Komisija ir piemērojusi VIIP metodoloģiju.

86 Ņemot vērā šos faktus, it īpaši apstākli, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja, atbildot uz paziņojumu par iebildumiem, iesniedza VIIP prognozes par laikposmu no 2005. līdz 2011. gadam, kā arī šī sprieduma 76. punktā ietvertos apsvērumus, ir jākonstatē, ka administratīvā procesa laikā apelācijas sūdzības iesniedzēja pilnībā apzinājās, ka Komisija ir centusies konstatēt maržu saspiešanas esamību, pamatojoties uz metodoloģiju un principiem, kas balstīti uz VIIP.

87 Turklāt no faktiskajiem apstākļiem, kurus Vispārējā tiesa ir ņēmusi vērā, kā tie rezumēti šī sprieduma 70. punktā, izriet, ka pārsūdzētā sprieduma 189. un 190. punktā tā varēja pamatoti uzskatīt, ka Komisija paziņojuma par iebildumiem un apstrīdētā lēmuma stadijā bija piemērojusi to pašu metodoloģiju un tos pašus VIIP aprēķināšanas principus. Apstāklis, ka paziņojuma par iebildumiem stadijā Komisija ir uzskatījusi, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas *UCN* dati ir pietiekami uzticams rādītājs VIIP noteikšanai, nenozīmē, ka Komisija ir grozījusi savu metodoloģiju un šo izmaksu aprēķināšanas principus.

88 Turklāt Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 190. punktā pamatoti uzsver atbilsmi starp tabulām, kas attiecīgi ir norādītas paziņojumā par iebildumiem un apstrīdētajā lēmumā, lai pamatotu iemeslu, saskaņā ar kuru Komisija procedūrā, kuras rezultātā tika pieņemts apstrīdētais lēmums, ir izmantojusi vienu un to pašu metodoloģiju. Proti, ņemot vērā to nosaukumus, šo tabulu mērķis ir apkopot līdzvērtīgus datus.

89 No tā izriet, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja kļūdaini apgalvo, ka ir pārkāptas tās tiesības uz aizstāvību, jo izmaksu aprēķināšanas metodoloģija un principi maržu saspiešanas konstatēšanai attiecīgajās paziņojuma par iebildumiem un apstrīdētā lēmuma stadijās esot bijuši atšķirīgi. Līdz ar to apelācijas sūdzības iesniedzējas iebildums, saskaņā ar kuru Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, neatzīstot šādu tās tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, nav pamatots.

90 Otrkārt, apelācijas sūdzības iesniedzēja pārmet Vispārējai tiesai, ka tā nav atzinusi tās tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, ņemot vērā atšķirību starp datiem par izmaksām, kas attiecīgi norādīti paziņojumā par iebildumiem un apstrīdētajā lēmumā.

91 Šajā ziņā no pārsūdzētā sprieduma 187., 190. un 192. punkta izriet, ka atšķirības starp izmaksām un maržām, kas minētas attiecīgi paziņojumā par iebildumiem un apstrīdētajā lēmumā, izriet no tā, ka Komisija ir ņēmusi vērā dažas pašas apelācijas sūdzības iesniedzējas piedāvātās korekcijas, lai ievērotu tās tiesības uz aizstāvību. Kā izriet no šī sprieduma 83. punkta, tiesību uz aizstāvību ievērošanas princips nozīmē ne tikai to, ka Komisija uzklausa paziņojuma par iebildumiem adresātus, bet arī vajadzības gadījumā ņem vērā viņu apsvērumus, kas vērsti uz to, lai atbildētu uz iebildumiem, kuri izvirzīti, grozot savu analīzi, tieši lai ievērotu to tiesības uz aizstāvību. Līdz ar to šajā lietā atšķirības, uz kurām atsaucas apelācijas sūdzības iesniedzēja, nevar pierādīt tās tiesību uz aizstāvību pārkāpumu.

92 Turklāt tas, ka Komisija ir veikusi šīs korekcijas attiecībā uz apelācijas sūdzības iesniedzējas maržu aprēķinu, vēlreiz neuzklausot apelācijas sūdzības iesniedzēju, nav uzskatāms par tās tiesību uz aizstāvību pārkāpumu. Proti, minētās korekcijas tika veiktas, pamatojoties uz pašas apelācijas sūdzības iesniedzējas sniegtajiem datiem, piemērojot VIIP principus un metodoloģiju, kā Komisija to bija paziņojusi administratīvā procesa laikā.

93 Treškārt, attiecībā uz kritiku, kas vērsta pret pārsūdzētā sprieduma 209. punktu saistībā ar 2014. gada 16. septembra "informatīvo sanāksmi" par lietas pašreizējo stāvokli, ir jākonstatē, ka Vispārējā tiesa, nepieļaujot tiesību kļūdu, minētajā punktā ir uzskatījusi, ka tiesību uz aizstāvību ievērošanas princips neliek Komisijai izpaust galīgos maržu aprēķinus pirms apstrīdētā lēmuma nosūtīšanas apelācijas sūdzības iesniedzējai. Minētais princips tikai noteic, ka Komisijai ir jādod apelācijas sūdzības iesniedzējai iespēja lietderīgi paust savu nostāju par faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, ko tā ņems vērā, pieņemot savu lēmumu. Taču apelācijas sūdzības iesniedzēja nav pierādījusi, ka šajā sanāksmē izpaustie dati bija balstīti uz faktiskiem vai tiesiskiem apstākļiem, par kuriem tā nebija varējusi paust savu nostāju administratīvajā procesā pirms šīs sanāksmes.

94 Līdz ar to Vispārējā tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 209. punktā uzskatot, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja bija informēta par visiem atbilstošajiem faktiem saistībā ar Komisijas veikto maržu aprēķinu un tai tika dota iespēja iesniegt savus apsvērumus pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas.

95 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, otrais pamats, ko apelācijas sūdzības iesniedzēja ir izvirzījusi savas apelācijas sūdzības pamatojumam, ir jānoraida kā nepamatots.

Par trešo pamatu

Par pieņemamību

– Lietas dalībnieku argumenti

96 Komisija atsaucas uz apelācijas sūdzības iesniedzējas trešā pamata nepieņemamību, ciktāl ar to tā apgalvo, ka šī iestāde esot pieļāvusi būtisku kļūdu vērtējumā, neapkopojot trešo personu datus vai neizveidojot pati savu VIIP aprēķinu, lai piemērotu tā saukto "tikpat efektīva operatora" kritēriju, ciktāl šis iebildums neesot ticis izvirzīts Vispārējā tiesā.

97 Apelācijas sūdzības iesniedzēja apstrīd šo nepieņemamību. Tā uzskata, ka savā replikā Vispārējā tiesā tā ir pārmetusi Komisijai, ka šī iestāde nav pilnībā izklāstījusi VIIP aprēķina metodoloģiju, principus un datus, uz kuriem tai bija nodoms pamatoties.

– *Tiesas vērtējums*

98 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas Reglamenta 170. panta 1. punktu apelācijas sūdzībā nedrīkst grozīt Vispārējā tiesā izskatītā strīda priekšmetu. Tiesas kompetence apelācijas sūdzības izskatīšanā attiecas vienīgi uz juridiskā risinājuma izvērtēšanu, kas tika sniegts saistībā ar pamatiem, kurus ir izskatījuši pirmie tiesneši.

99 Līdz ar to lietas dalībnieks tātad nevar apelācijas sūdzībā Tiesā pirmoreiz izvirzīt tādu pamatu, ko tas nav izvirzījis Vispārējā tiesā, jo tas nozīmētu, ka tam ir atļauts lūgt Tiesu, kuras pilnvaras apelācijas tiesvedībā ir ierobežotas, izskatīt strīdu, kas būtu plašāks nekā Vispārējā tiesā izskatītais (spriedums, 2004. gada 11. novembris, *Ramondín* u.c./Komisija, C-186/02 P un C-188/02 P, EU:C:2004:702, 60. punkts).

100 Tāpat ir jāatgādina, ka, novērtējot cenu politikas, kuras rezultātā tiek notiek maržu saspiešana, ļaunprātīgo raksturu, principā un vispirms ir jāņem vērā attiecīgā uzņēmuma cenas un izmaksas mazumtirdzniecības tirgū. Tikai tad, ja nav iespējams izmantot šīs cenas un izmaksas, ņemot vērā apstākļus, ir jāpārbauda konkurentu cenas un izmaksas šajā pašā tirgū (spriedums *TeliaSonera*, 46. punkts).

101 Ar trešo pamatu, kas attiecas uz tiesību kļūdām, Vispārējai tiesai noraidot apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentu, saskaņā ar kuru Komisija esot kļūdaini noraidījusi tās optimizācijas korekcijas prasības, apelācijas sūdzības iesniedzēja tostarp apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, nenolemjot, ka, tā kā apelācijas sūdzības iesniedzējas VIIP struktūra nebija precīzi nosakāma objektīvu iemeslu dēļ, Komisijai esot bijis jāapkopo tās konkurentu dati vai jāizveido pašai sava saskaņota datu bāze, lai izstrādātu uz VIIP balstītu modeli.

102 Tomēr apelācijas sūdzības iesniedzēja nav pierādījusi, ka būtu izvirzījusi šādu iebildumu Vispārējā tiesā. Kad Vispārējā tiesā apelācijas sūdzības iesniedzēja pārmeta Komisijai, ka tā nav pilnībā izklāstījusi VIIP aprēķina metodoloģiju, principus un datus, uz kuriem tai bija nodoms pamatoties, lai novērtētu maržu saspiešanas esamību šajā lietā, apelācijas sūdzības iesniedzēja ir apgalvojusi tikai tās procesuālo tiesību pārkāpumu. Tā nav apgalvojusi, ka šajā nolūkā būtu kļūdaini balstīties uz tās izmaksām. Apelācijas sūdzības iesniedzēja turklāt nav apgalvojusi, ka pārsūdzētā sprieduma 231. punktā Vispārējā tiesa būtu sagrozījusi tās argumentus. Taču minētajā punktā Vispārējā tiesa skaidri konstatēja, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja nav apgalvojusi, ka šajā lietā būtu jāpārbauda tās konkurentu cenas un izmaksas, jo nebija iespējams atsaukties pašai uz savām cenām un izmaksām.

103 Līdz ar to nav pierādīts, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja Vispārējā tiesā būtu apgalvojusi, ka Komisija nevarēja balstīties uz saviem datiem, lai noteiktu atbilstošās izmaksas, vai ka tikai tās konkurentu dati vai pilnībā ģenerēti dati būtu ļāvuši noteikt minētās izmaksas.

104 Līdz ar to, kā izriet no šī sprieduma 98. punkta, kā nepieņemams ir jānoraida iebildums, ko apelācijas sūdzības iesniedzēja ir izvirzījusi, lai pamatotu savu trešo pamatu, ar kuru tā apgalvo, ka Komisija ir pieļāvusi būtisku kļūdu vērtējumā, neapkopojot trešo personu datus vai neizstrādājot pati savu VIIP aprēķinu, lai piemērotu "tikpat efektīva operatora" kritēriju.

Par lietas būtību

– *Lietas dalībnieku argumenti*

105 Apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka, novērtējot ļaunprātīgas maržu saspiešanas prakses esamību, Vispārējā tiesa ir juridiski kļūdaini piemērojusi tā saukto "tikpat efektīva operatora" kritēriju, noraidot tās optimizācijas korekcijas.

106 Apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka, lai gan Komisija ir piekritusi tās ar VIIP saistītajiem skaitļiem atkārtotā aktīvu novērtēšanā un amortizācijā, neesot nekāda iemesla noraidīt optimizācijas korekcijas, jo tās arī bija balstītas uz izmaksām, ko radītu apstrīdētā lēmuma [pieņemšanas] datumā uzbūvētais tīkls. Runa esot par saskaņotības vai vienlīdzīgas attieksmes jautājumu.

107 Tā uzskata, ka, nepastāvot izmaksu modelim, ko Komisija būtu izstrādājusi, balstoties uz VIIP, un pamatojoties uz to, ka tās VIIP laikposmā no 2005. līdz 2010. gadam esot balstīts uz rādītājiem, kas izriet no tās VIIP analīzes attiecībā uz 2011. gadu, neviens pieņemams iemesls nepamatojot tās optimizācijas korekciju noraidīšanu. Tādējādi Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 233. punktā, nepieļaujot tiesību kļūdu, neesot varējusi nospriest, ka optimizācijas korekcijas esot izraisījušas "atkāpšanos no" izmaksām, kas apelācijas sūdzības iesniedzējai radušās pārkāpuma laikposmā, ne arī norādīt, ka tās ietver moderna tīkla ņemšanu vērā. Tāpat pārsūdzētā sprieduma 226. punktā ietvertajam apsvērumam, saskaņā ar kuru jautājumiem par atkārtotu aktīvu novērtēšanu un amortizāciju, no vienas puses, un optimizācijas korekcijām, no otras puses, esot "atšķirīgs mērķis", neesot nozīmes, ja nebūtu Komisijas izstrādāta un nepareiza modeļa, jo šie divi jautājumi attiektos uz VIIP aprēķinu. Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka attiecībā uz korekcijām, kas veiktas, lai aktīvu un amortizācijas izmaksas balstītos uz pašreizējo izmaksu uzskaites (turpmāk tekstā – "PIU korekcijas") principiem, Komisija ir piekritusi principam, saskaņā ar kuru ir jāņem vērā aprīkojuma un ekspluatācijas izmaksu aktualizēšana, kas nozīmētu tīkla izveidi brīdī, kad tiek veikti aprēķini, pamatojoties uz šīm izmaksām, lai gan tā noraidīja optimizāciju, kas balstīta uz to pašu principu. Apelācijas sūdzības iesniedzēja apstrīd arī pārsūdzētā sprieduma 234. punktā ietverto apgalvojumu, ka tās optimizācijas korekcijas esot balstītas uz "absolūti efektīvu operatoru", jo tās esot balstītas uz tikpat efektīvu operatoru, kas 2011. gadā uzbūvēja tīklu, un uz tā VIIP 2011. gadā, kas bija vienīgais pieejamais. Šādi iegūtās izmaksas atbilstot tām, no kurām apelācijas sūdzības iesniedzēja izvairītos, ja tā nepiedāvātu attiecīgos platjoslas pakalpojumus.

108 Komisija uzskata, ka Vispārējā tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdas pārsūdzētā sprieduma 233.–235. punktā, jo apelācijas sūdzības iesniedzējas nostājā neesot ņemts vērā ne katra korekcijas veida raksturs un sekas, ne iemesli, kuru dēļ Komisija tām ir piekritusi vai tās noraidījusi.

– *Tiesas vērtējums*

109 Ir jāatgādina – tas, ka dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums īsteno cenu praksi, kuras rezultātā notiek tā konkurentu, kuri ir tikpat efektīvi kā šis uzņēmums, maržu saspiešana, ir uzskatāms par ļaunprātīgu izmantošanu LESD 102. panta izpratnē, jo tā var radīt šo konkurentu izstumšanas sekas, padarot grūtāku vai pat neiespējamu šo konkurentu piekļuvi attiecīgajam tirgum (šajā nozīmē skat. spriedumu *TeliaSonera*, 63.–65. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

110 Tomēr, lai izvērtētu dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma piemērotās cenu politikas likumību, principā ir jāatsaucas uz tādiem cenu kritērijiem, kuru pamatā ir izmaksas, kas ir radušās pašam dominējošā stāvoklī esošajam uzņēmumam, un uz tā stratēģiju. Konkrētāk, attiecībā uz cenu politiku, kuras rezultātā ir notikusi tā konkurentu maržu saspiešana, šādu analīzes kritēriju izmantošana ļauj pārbaudīt, vai dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums pats būtu bijis pietiekami efektīvs, lai piedāvātu savus mazumtirdzniecības pakalpojumus galapatērētājiem, neciešot zaudējumus, ja tam sākotnēji būtu noteikts pienākums samaksāt pašam savas vairumtirdzniecības cenas par starpnieka pakalpojumiem (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2010. gada 14. oktobris, *Deutsche Telekom*/Komisija, C-280/08 P, EU:C:2010:603, 201. punkts, kā arī *TeliaSonera*, 41. un 42. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

111 Šajā lietā no pārsūdzētā sprieduma 186., 187. un 217. punkta izriet, ka, lai novērtētu tāda konkurenta izmaksas, kurš ir vismaz tikpat efektīvs kā apelācijas sūdzības iesniedzēja un kurš piedāvā platjoslas interneta piekļuves pakalpojumus, izmantojot savu tīklu, Komisija ir ņēmusi vērā šo tīklu veidojošo aktīvu izmaksas. Proti, kā izriet no šī sprieduma 70. punkta, iesniedzot šīs izmaksas Komisijai, apelācijas sūdzības iesniedzēja lūdza Komisiju, pirmkārt, atkārtoti novērtēt aktīvus un, otrkārt, ar

optimizācijas korekcijām ņemt vērā tās tīkla trūkumus. Komisija piekrita iekļaut prasītājas aktīvu atkārtoto novērtējumu savā maržu saspiešanas analīzē un atskaitīt, ciktāl tas attiecas uz konkrētām noteiktām izmaksām, ar tiem saistītos un kopējos izdevumus. Turpretī tā noraidīja optimizācijas korekcijas.

112 Pārsūdzētā sprieduma 222.–239. punktā Vispārējā tiesa nosprieda, ka Komisija pamatoti ir atteikusies ņemt vērā optimizācijas korekcijas. Vispārējā tiesa šo lēmumu pamatoja, pārsūdzētā sprieduma 225. punktā it īpaši uzskatot, ka ar šīm korekcijām tika koriģēti aktīvi atbilstoši aptuvenajam tāda efektīva operatora līmenim, kurš veido optimālu tīklu, kas pielāgots tam, lai apmierinātu prognozēto pieprasījumu, balstoties uz "šī brīža" informāciju un pieprasījuma prognozēm. Līdz ar to Vispārējā tiesa uzskatīja, ka šo optimizācijas korekciju pamatā bija prognozes, kā arī optimāls tīkla modelis, nevis novērtējums, kas atspoguļo apelācijas sūdzības iesniedzējas esošo aktīvu pieaugošās izmaksas.

113 Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 226. punktā no tā secināja, ka optimizācijas korekcijas vispārēji un, konkrētāk, esošo aktīvu aizstāšanas ar to modernākiem ekvivalentiem mērķi atšķirās no apelācijas sūdzības iesniedzējas piedāvātās aktīvu atkārtotas novērtēšanas mērķa. Turklāt tā uzskatīja – tas, ka Komisija ir ņēmusi vērā apelācijas sūdzības iesniedzējas piedāvāto esošo aktīvu atkārtotu novērtēšanu, jo nepastāv citi uzticamāki dati par tās VIIP, nekādā ziņā nenozīmē, ka Komisija šī iemesla dēļ noteikti būtu piekritusi optimizācijas korekcijām, līdz ar to šai iestādei bija pamats atšķirīgi attiekties, pirmkārt, pret esošo aktīvu aizstāšanu ar to modernākiem ekvivalentiem un, otrkārt, pret prasītājas piedāvāto atkārtoto aktīvu novērtēšanu.

114 Turklāt pārsūdzētā sprieduma 227.–235. punktā Vispārējā tiesa apstiprināja Komisijas secinājumu, saskaņā ar kuru optimizācijas korekciju rezultātā VIIP tiekot aprēķināts, pamatojoties nevis uz apelācijas sūdzības iesniedzējas aktīviem, bet gan uz hipotētiska konkurenta aktīviem. It īpaši pārsūdzētā sprieduma 232. punktā Vispārējā tiesa uzskatīja, pirmkārt, ka esošo aktīvu aizstāšanas ar to modernākiem ekvivalentiem mērķis bija koriģēt aktīvu izmaksas, saglabājot "faktisko" aktīvu vērtību, tomēr neveicot pienācīgu amortizācijas korekciju, un, otrkārt, ņemot vērā tīklu pārmērīgo kapacitāti, pamatojoties uz "šī brīža" izmantoto kapacitāti, tā rezultātā tiktu izslēgti tie apelācijas sūdzības iesniedzējas aktīvi, kas nav produktīvas izmantošanas priekšmets. Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 233. punktā no tā secināja – Komisija varēja nekļūdīgi uzskatīt, ka optimizācijas korekciju ņemšanas vērā rezultātā netiktu ņemtas vērā apelācijas sūdzības iesniedzējai laikā no 2005. gada 12. augusta līdz 2010. gada 31. decembrim radušās izmaksas. Visbeidzot pārsūdzētā sprieduma 234. punktā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Komisija nav pārkāpusi principu, saskaņā ar kuru maržu saspiešanas novērtējuma pamatā ir jābūt "tikpat efektīva operatora" kritērijam, kad tā būtībā norādīja, ka nenovēršami saglabājas kapacitāte, kas dažkārt netiek izmantota. Vispārējā tiesa patiešām uzskatīja, ka tad, ja Komisija būtu piekritusi ar pārmērīgu apelācijas sūdzības iesniedzējas kapacitāti saistītajām optimizācijas korekcijām, apelācijas sūdzības iesniedzējas VIIP aprēķini būtu atspoguļojuši ar optimālo pieprasījumam atbilstošo tīklu saistītās izmaksas, ko neietekmētu šī operatora tīkla trūkumi.

115 Apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir kļūdaini piemērojusi šo "tikpat efektīva uzņēmēja" kritēriju un pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, jo tā ir piekritusi Komisijas veiktajai optimizācijas korekciju noraidīšanai. Šī iebilduma pamatojumam apelācijas sūdzības iesniedzēja būtībā norāda, ka šīs korekcijas attiecās tikai uz datiem par pastāvošo VIIP, proti, tās 2011. gada datiem, kuri tika izmantoti kā orientieris attiecībā uz laikposmu no 2005. līdz 2011. gadam. Turklāt tā apgalvo, ka minēto korekciju mērķis bija atspoguļot tābrīža iekārtas un ekspluatācijas izmaksas, ko rada apstrīdētā lēmuma pieņemšanas dienā ("šobrīd") uzbūvētais tīkls, tāpat kā PIU korekcijas, kuras Komisija bija piekritusi ņemt vērā.

116 Tomēr ar to, ka VIIP, ko Komisija ir ņēmusi vērā laikposmā no 2005. līdz 2010. gadam, tika novērtēts, pamatojoties uz apelācijas sūdzības iesniedzējas 2011. gada datiem, un ka optimizācijas korekcijas bija paredzētas, lai aktualizētu aprīkojumu un ekspluatācijas izmaksas salīdzinājumā ar apstrīdētā lēmuma datumā uzbūvēto tīklu, nav pietiekami, lai pierādītu, ka pārsūdzētā sprieduma 225. un 232. punktā Vispārējās tiesas vērtējumā ir pieļauta tiesību kļūda, jo saskaņā ar to šo korekciju mērķis bija esošo

aktīvu, aizstājot tos ar modernākiem ekvivalentiem, izmaksu novērtējums, kā rezultātā tie vairs neatspoguļotu tāda konkurenta izmaksas, kas ir tikpat efektīvs kā apelācijas sūdzības iesniedzēja. Līdz ar to Vispārējā tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 226. un 233. punktā uzskatot, ka optimizācijas korekciju ņemšanai vērā bija atšķirīgs mērķis salīdzinājumā ar aktīvu atkārtotu novērtēšanu un tā rezultātā būtu bijis jāatkāpjas no izmaksām, kas apelācijas sūdzības iesniedzējai radušās laikposmā no 2005. gada 12. augusta līdz 2010. gada 31. decembrim.

117 Tāpat ar to, ka vienīgie dati, kurus Komisija ņēma vērā, lai aprēķinātu VIIP, bija apelācijas sūdzības iesniedzējas 2011. gada dati un ka optimizācijas korekcijas bija paredzētas, lai aktualizētu aprīkojumu un ekspluatāciju izmaksas saistībā ar tīklu, kurš apstrīdētā lēmuma pieņemšanas dienā bija uzbūvēts, nav pietiekami, lai pierādītu, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, kā arī kļūdu faktu juridiskajā kvalifikācijā tādēļ, ka tā šīs lietas apstākļiem ir piemērojusi tā saukto "tikpat efektīva operatora" kritēriju, pārsūdzētā sprieduma 234. punktā uzskatot, ka, ņemot vērā optimizācijas korekcijas, kas saistītas ar pārmērīgu kapacitāti, tiktu atspoguļotas ar optimālo pieprasījumam atbilstošo tīklu saistītās izmaksas, ko neietekmētu apelācijas sūdzības iesniedzējas tīkla trūkumi.

118 Tā kā nav pierādīts, ka Vispārējā tiesa būtu pieļāvusi tiesību kļūdu, apstiprinot Komisijas veiktās optimizācijas korekciju, ko piedāvāja apelācijas sūdzības iesniedzēja, piemērojot "tikpat efektīva uzņēmēja" kritēriju, izslēgšanas pamatotību, nav nozīmes tam, ka šīs korekcijas tika veiktas, pamatojoties uz tiem pašiem datiem, uz kuriem attiecas citas korekcijas, kuras Komisija ir ņēmusi vērā, piemēram, apelācijas sūdzības iesniedzējas veiktās PIU korekcijas. Proti, izmaksu un to korekciju ņemšana vērā, lai pārbaudītu cenu praksi, kuras rezultātā tiek saspiestas dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma konkurentu maržas, ir jāizvērtē, ņemot vērā nevis faktu, ka Komisija jau ir piekritusi citām šo izmaksu korekcijām, bet gan vismaz tikpat efektīva konkurenta kā dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums kritēriju.

119 Katrā ziņā nepareiza šī kritērija piemērošana, ņemot vērā noteiktas izmaksu korekcijas, pati par sevi nevar pamatot to, ka vienlīdzīgas attieksmes principa ietvaros tiek ņemtas vērā arī citas korekcijas. Vienlīdzīgas attieksmes princips ir jāievēro atbilstoši tiesiskumam, saskaņā ar kuru persona savās interesēs nevar atsaukties uz nelikumību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 13. septembris, *Pappalardo* u.c./Komisija, C-350/16 P, EU:C:2017:672, 52. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

120 Līdz ar to Vispārējā tiesa apstiprināja Komisijas atteikuma ņemt vērā optimizācijas korekcijas pamatotību, nepieļaujot ne tiesību kļūdu, ne kļūdu faktu juridiskajā kvalifikācijā.

121 Līdz ar to trešais apelācijas sūdzības pamats ir jānoraida kā daļēji nepieņemams un daļēji nepamatots.

Par lūgumu saņemt labvēlīgu spriedumu

122 Gadījumā, ja tiktu apmierināts *DT* savas apelācijas sūdzības lietā C-152/19 P atbalstam izvirzītais pamats par Vispārējās tiesas 2018. gada 13. decembra spriedumu *Deutsche Telekom*/Komisija (T-827/14, EU:T:2018:930), ar kuru *DT* apstrīd šo spriedumu, ciktāl Vispārējā tiesa nolēma, ka Komisija pamatoti ir uzskatījusi, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja un pati *DT* bija viena uzņēmuma daļa un ka tās abas bija atbildīgas par apstrīdētajā lēmumā konstatēto pārkāpumu, apelācijas sūdzības iesniedzēja lūdz attiecināt to arī uz viņu. Šī lūguma pamatojumam apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka minētajam pamatam ir tāds pats priekšmets kā tās ceturtajam pamatam, kas izvirzīts Vispārējā tiesā.

123 Komisija apgalvo, ka šāds lūgums ir jānoraida, jo tas nav apelācijas sūdzības pamats, apelācijas sūdzības iesniedzējas atbildība neizriet no *DT* rīcības un *DT* apelācijas sūdzība lietā C-152/19 P katrā ziņā ir jānoraida.

124 Šajā ziņā pietiek konstatēt, ka ar šīs pašas dienas spriedumu *Deutsche Telekom*/Komisija (C-152/19 P) Tiesa ir noraidījusi *DT* apelācijas sūdzību šajā lietā, līdz ar to apelācijas sūdzības iesniedzējas pieteikums ir neefektīvs, jo tam nav priekšmeta.

125 Līdz ar to apelācijas saudzība ir jānoraida kopumā.

Par tiesāšanās izdevumiem

126 Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 184. panta 2. punktu, ja apelācijas sūdzība nav pamatota, Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem.

127 Atbilstoši šī reglamenta 138. panta 1. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz tā 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.

128 Tā kā apelācijas sūdzības iesniedzējai spriedums ir nelabvēlīgs un Komisija ir prasījusi piespriest tai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, tā sedz savus, kā arī atlīdzina Komisijas tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

1) Apelācijas sūdzību noraidīt.

2) *Slovak Telekom a.s.* sedz savus, kā arī atlīdzina Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]